

גיליון 336 • שבת פרשת לך-לך • במרחשון תשע"ט

ענין בפרשה

הצווי הראשון בתורה: לך לך!

ילד/ילדה: פרשתנו נפתחת בפסוק "ויאמר ה' אל אברהם, לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך".

נשאלת השאלה: מדבר הלוא בצווי הראשון (של הקדוש-ברוך-הוא) בתורה, ליהודי הראשון (אברהם אבינו). האם לא היה ראוי יותר שצווי זה (הראשון!) יתמקד בהדרכת אברהם אבינו בעניני עבודת-ה' ולא יעסק בענינים טכניים של הליכה ממקום למקום?

שאלה נוספת: נקדת-המוצא של אברהם אבינו מתארת בפסוק לפרטי-פרטים - "מארצה וממולדתך ומבית אביך" - בעוד נקדת-היעד אליה עליו להגיע מציינת בצורה כוללנית בלבד, "אל הארץ אשר אראך". האמנם חשובים יותר פרטי נקדת-המוצא מנקדת-היעד?

ושאלה שלישית: כשאדם עוזב מקום, הוא יוצא תחלה מבית מגוריו ("בית אביך"), לאחר מכן הוא עוזב גם את סביבת הולדתו ("מולדתך") ורק לבסוף הוא מתרחק לגמרי מתחומי ארצו ("ארצה"). לפי זה, סדר הדברים בפסוק היה צריך להיות הפוך בדיוק - "לך לך מבית אביך וממולדתך ומארצהך"!

אבא/אמא: ההסבר לך: הצווי לאברהם "לך לך מארצה וגו'", איננו צווי 'טכני' העוסק במעבר ממקום למקום, אלא הוא הרבה מעבר לך. מדובר בתחלתו של מסע רוחני ארוך שבסופו קבלת התורה על-ידי בניו של אברהם אבינו, למרגלות הר-סיני.

כאן, בליובאוויטש. גש אליו, הצג את שאלותיך ואחר כך חזר אלי..."

רבי יקותיאל היה שקוע בתפלה כדרכו, המהר"ש המתין ואחר התפלה שטח את שאלותיו. השיב לו רבי יקותיאל: "אני חנוני, ודרכו של חנוני שכשרוצים לקנות אצלו סחורה, משלמים לו ואז הוא נותן. יש לי את הסחורה... שלם את המחיר וקבל אותה..."

שאל המהר"ש: "מהו המחיר?". השיב רבי יקותיאל: "ברצוני שתחזר לפני את המאמר שאמר ה'צמח צדק' בשבת ותסביר לי מה שלא הבנתי בו, ואם לא תדע שאל את אביך ה'צמח צדק' ותענה לי..."

המהר"ש הסכים ואז החל רבי יקותיאל לענות למהר"ש על שאלותיו בטוב טעם ודעת, באופן שהפליא מאוד את המהר"ש, שכן רבי יקותיאל היה אדם פשוט בכשרונותיו לפני שעבד וזכה את עצמו. כשספר את הדבר לאבי ה'צמח צדק', השיב לו אביו: "החסיד רבי יקותיאל ליפטר הוא מופת חי על מאמר רבותינו זכרונם לברכה "יגעת ומצאת". הרבה יגע. אבל מצא הרבה..."

'יחידות' במחשבה...

מאז, בכל פעם בה הגיע לליובאוויטש החסיד רבי יקותיאל, היה הרבי מהר"ש משוחח עמו, והוא היה מספר את זכרונותיו שהיו חקוקים אצלו החל מהיום הראשון בו זכה להכנס ליחידות אצל אדמו"ר הזקן, עשרות שנים קדם לכן. בפיו היה שגור הפתגם שהוא נכנס בכל שבוע ל'יחידות' במחשבה לרבי שהוא רוצה... פיון שהוא זוכר את כל היחידות אליהן נכנס לאדמו"ר הזקן, לאדמו"ר האמצעי ולרבי ה'צמח צדק', ומעלה אותן במחשבתו.

רבי יקותיאל זכה להאריך ימים ככרפת אדמו"ר הזקן, וחי קרוב למאה שנים.

✂

גיליון 335 נח

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

✂

היה מתפלל באריכות והיה 'עובד השם', אך ההבנה שלו בלמוד התורה ותורת החסידות היתה מגבלת וקטנה, עקב כשרונותיו הפשוטים.

פעם עבר דרך העירה ליפלי אברהם חסידי שעוד היה 'אפרוח' צעיר והוא התעכב שם כשבוע ימים, ובכל יום היה חוזר מאמר של אדמו"ר האמצעי בעל-פה. אבל החסיד רבי יקותיאל לא הבין דברי החסידות. הוא הצטער מאוד לראות כיצד אברהם צעיר מבאר משגים כה עמקים בחסידות, ואלו הוא שזכה להסתופף בצלו של אדמו"ר הזקן, לא מצליח להבין את דבריו...

צריה רק לרצות!

הדבר נגע אל לבו במאוד ודכא את רוחו, והוא החליט לנסע לליובאוויטש. הוא התלונן ביחידות בפני אדמו"ר האמצעי, על כך שלא זכה להבין את דברי החסידות של האברהם. הרבי ענה לו כי הדבר תלוי ברצונו וכאשר רוצים באמת - אז גם כלי השכל וההבנה מתרחבים!

כששמע זאת, החליט רבי יקותיאל להשאיר בליובאוויטש והודיע לבני ביתו שהוא מתעכב שם, ושינהלו את החנות שלו במקומו.

במשך ארבעה חדשים תמימים הוא היה יושב במרתף בית הכנסת או בעליית הגג ומתיגע, בעזרת אחד האברכים, ללמד ולחזר על מאמרי החסידות של אדמו"ר האמצעי. בתם התקופה הצליח רבי יקותיאל להפך - כפי שהוא העיד על עצמו - ל'בריה חדשה' ולקלט את עניני החסידות העמקים ביותר, עד שהפך ל'משכיל' גדול בחסידות. עד כדי כך הגיעו הדברים שאדמו"ר האמצעי כתב עבורו במיוחד את הספר 'אמרי בינה' שדורש הבנה עמקה ביותר, וכאשר לרבי המהר"ש היתה שאלה בספר, הוא בא בכבודו ובעצמו לשאול על כך את רבי יקותיאל.

ומעשה שהיה כך היה:

סחר בחסידות...

לרבי המהר"ש התעוררו שאלות במאמר חסידות עמק בספר 'אמרי בינה'. הוא נכנס ליחידות לאבי ה'צמח צדק' והציג בפניו את שאלותיו. ענה לו אביו: "את הספר 'אמרי בינה' כתב אבא עבור רבי יקותיאל ליפטר שנמצא כעת

© ntm creative

בדוני החסידים

"יגעַת ומצאת תאמין!"

תעודת זהות:

שם החסיד: רבי יקותיאל ליפּלר

עיר מגורים: ליפּלי

תקופה: הדור הראשון, השני, השלישי והרביעי לחסידות חב"ד

חיים של 'עובד השם'

כפי שקראנו בתעודת הזהות, רבי יקותיאל זכה לאריכות ימים גדולה והיה מגדולי החסידים של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר ה'צמח צדק', ואף זכה להיות בין החסידים שבחרו ברבי המהר"ש לרבי, מבין שבעת בניו של הרבי ה'צמח צדק', ובקש ממנו לומר מאמר חסידות.

וכיצד הוא זכה לאותה אריכות ימים?

על כך מספר בספר 'היום יום' שרבנו הזקן רצה לברך את רבי יקותיאל בעשירות, אך הוא השיב שאינו חפץ בעשירות כדי שהממון לא יטריד אותו מלמוד החסידות ועבודת השם...

ואז ברח אותו אדמו"ר הזקן באריכות ימים. את הברכה הזו הוא קבל, אך בקש שאלו יהיו חיים מלאים תכן, ולא 'חיי אפרים' שאין להם חוש ברוחניות וכאלקות.

ואכן, רבי יקותיאל היה עובד השם בכל מאודו, עד שמספר עליו שלעתים היה מתפלל כל היום כלו!

זה נשמע כאלו שהיה לו קל ללמד חסידות. אך לא ולא!

זה כואב כשלא מבינים חסידות

הוא בכלל התחיל את דרכו כסוחר פשוט. אמנם הוא

"ארץ אביה" - החינה שמקבלים בפית; ההרגלים שנשתרשו בבית ההורים.

על כל אלה גם יחד אומרת התורה ליהודי - "לך לך". השתחרר מהם, אם ברצונך לעבד את ה' ולדבק בו בכל לבך.

אבא/אמא: שלושת הענינים הנזכרים-לעיל ("ארצה", "מולדתך" ו"בית אביה") קיימים גם בנפשו של כל אחד ואחד בפני עצמו:

"ארצה" - התכונות הטבעיות של האדם הפרטי. יש מי שנולד כעסן, יש מי שנולד בזבזן, יש מי שהוא ליצן בטבעו ויש מי שמתקשה לקבל עליו סמכות.

"מולדתך" - מדות והנהגות שהאדם רכש וסגל לעצמו פתוצאה מהתבוננות ממשכת בסביבתו.

"בית אביה" - שכל אדם, המכנה בחסידות 'אב' (=נקרא כך מפני שהשכל 'מוליד' את המדות שבנפש האדם). הנהגות רבות נקבעות אצל האדם על-פי שכלו והכנתו.

ומכל שלושת הדברים הללו צריך להשתחרר אם רוצים לעבד את ה' פראוי: מהתכונות הטבעיות, מהמדות שנרכשו מהסביבה ומהנהגות המכתבות על-ידי השכל האנושי.

וכך זאת בדרך "אל הארץ אשר ארצה". אל מלוי רצונו (= "ארץ" מלשון רצון) של הקדוש-ברוך-הוא.

(על-פי התוועדויות תש"ג, חלק א', עמ' 327 והלאה)

והתעלו למדרגות גבוהות ביותר של קדשה.

ילד/ילדה: ובכל-זאת, על-אף כל ההתעלות הזאת, כשחוזרים הביתה ומתחילים ימים של שגרה, התורה לא מניחה לעצור למנוחה, אלא אומרת לכל אחד ואחד: "לך לך". אל תעצר אפלו לא לרגע אחד במקום. לך הלאה! התקדם עוד!

עבודתו של היהודי היא 'ללכת', כמו שנאמר, "לכו מחיל אל חיל". למדת תורה, התפללת - כעת תלמד יותר ותתפלל ביותר כונה. נתת צדקה ונהגת באהבת-ישראל - עכשו תוסיף בנתינת צדקה ותתן מעצמך עוד לזולת.

יהודי אף-פעם אינו עומד על מקום אחד. כל חזיו הוא במצב מתמשך של "לך לך".

(על-פי התוועדויות תשמ"ה, חלק א', עמ' 557 והלאה)

המלים "לך לך וגו'" אכן רומזות להוראה חשובה ויסודית מאוד בעבודת-ה':

העולם הזה מתנהל על-פי חקי הטבע (שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו חוקק). וכלפי חוץ נראה כי הם השולטים בפעשה בו. מלבד זאת, בכל מקום ומקום קיימים נימוסים והליכות המכתיבים לכני-אדם כיצד עליהם להתנהג.

מול חקי הטבע ותכתיבי הסביבה, האם אפשר לבוא ליהודי ולומר לו: השאר נאמן לדרך התורה גם אם הדבר יאלץ אותך להתעלם מחקי הטבע ול'צפצף' על כללי ההתנהגות שהחברה מבקשת לכפות עליך?

על כך אומרת התורה לאברהם אבינו, "לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביה". יש לך הכוח לצאת מתוך כל המגבלות הגשמיות של העולם ולהתחבר אל הקדוש-ברוך-הוא שהוא למעלה מהטבע ולמעלה מכל הכללים והחוקים.

ילד/ילדה: כעת גם נבין מדוע התורה מפרטת כל-כך על מה שקשור בנקודת-המוצא, ולמה דוקא בסדר הזה. כי עקר העבודה היא לצאת ("לך לך") מתוך מגבלות העולם ואלה נחלקות לשלושה סוגים:

"ארצה" - הענינים הארציים והטבעיים שמאפיינים את בני-אדם: קנאה, שנאה, גאווה, תאוות, מרדף אחרי כבוד וכסף וכו'.

"מולדתך" - הנימוסים המקבלים בכל מולדת ומולדת. מדבר בנימוסים הקשורים לצורת הלבוש, סגנון הדבור ועוד ועוד.

נקודה משיחה

אבא/אמא: חדש תשרי עם כל החגים שהיו בו, הסתים, והנה אנחנו בעצומם של ימי חדש מרחשון.

בחדש תשרי עבודת כל יהודי ויהודי היא בדרגה נעלית ביותר. כל אחד ואחד המליך עליו את הקדוש-ברוך-הוא למלך בראש-השנה; התעורר לתשובה בעשרת-ימי-תשובה וחזר בתשובה שלמה ביום-הכפורים; קיים מצוות בהדור בחג-הסוכות ושאב דליים של שמחה בזמן שמחתנו ובשמחת-תורה.

חדש תשרי הוא גם הזמן שבו כל ישראל עלו לרגל לבית-המקדש,